

KALEVALASEURA

KALEVALASEURA-SÄÄTIÖ sr

TOIMINTAKERTOMUS

2018

Sisällys

YLEISTÄ.....	3
Kalevalaseura-säätiön tarkoitus ja sen toteutuminen vuonna 2018.....	3
Toimintaympäristö.....	3
Toimintaedellytykset.....	3
Päätöksenteossa noudatetut periaatteet.....	4
Kalevalaseuran toiminnan painopisteet vuonna 2018.....	4
VARSINAINEN TOIMINTA 2018.....	4
Hallinto.....	4
Vuosikokous.....	4
Hallitus.....	5
Tilintarkastaja.....	5
Taloustoimikunta ja rahanvartija.....	5
Lähipiiritapahtumat.....	5
Kirjanpitolpalvelut.....	6
Tietosuoja Kalevalaseurassa.....	7
Jäsenyydet, edustukset ja yhteistyö.....	7
Henkilöstö ja toimisto.....	7
Henkilökunta.....	7
Toimisto ja asiakaspalvelu.....	7
Asiakirja-arkisto ja käsikirjasto.....	8
Valokuvat.....	8
Jäsentensä verkosto.....	8
Kalevalaseuran jäsenistö 2018.....	8
Jäsenkirjeet.....	9
Tapahtumien järjestäjä ja tukija.....	9
Väärinkäsityksiä Kalevalasta.....	9
Näyttely <i>Taiteilijoiden Kalevala. Ajan kaikuja: Tokio, Berliini, Kerava</i>	9
Kalevalan päivän tapahtumat.....	9
Seppeleenlasku Lönnrotin patsaalla.....	10
Tulkintoja arkaaisesta mielenmaisemasta, muistamisesta ja unohtamisesta.....	10
Konsertti Fire in the North Sky.....	10
Paulaharju ja Ruija.....	11
Keskusteluja kulttuurintutkimuksesta -tilaisuudet.....	11
Kiusallinen hiljaisuus.....	11
Sisällissota muistitiedossa ja kirjallisuudessa.....	11
Kekrinpäivän seminaari – Humanistit digiajassa.....	12
Yhteistyökumppani.....	12
Tutkimuksen tukija ja julkaisija.....	12
Satunnaisesti Suomessa. Kalevalaseuran 97. vuosikirja.....	12
Eurooppa, Suomi, Kalevala. Kalevalaseuran 98. vuosikirja.....	13
Tuolla puolen, siellä jossakin. Käsitteitä kuvitelluista maailmoista. Kalevalaseuran 99. vuosikirja.....	13
Kalevalaseuran 100. vuosikirja.....	13
Akseli Gallen-Kallelan ja Johannes Öhquistin kirjeenvaihdon digitointi- ja tutkimushanke.....	14
Taiteellisten tulkintojen mahdollistaja.....	15
Taiteilijoiden Kalevala 2008–2018.....	15
Kalevalan lähteet -dokumenttielokuva.....	16
Kalevalan kääntäjien tukiverkosto.....	16

Tiedonvälittäjä	17
Uutiskirjeet	17
Lehdistötiedotteet	17
Verkkosivut.....	17
Blogi Myyttinen preesens.....	17
Taiteilijoiden Kalevala -sisarsivu	17
Kalevala maailmalla -sisarsivu	18
Sosiaalinen media	18
Mediaseuranta.....	18
Apurahojen ja tunnustuspalkintojen myöntäjä	18
Akseli Gallen-Kallelan tunnustuspalkinto	18
Eepospalkinnot	19
Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot.....	19
Nehvon vartio	20
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA	20
Kalevalaseura varallisuutta omistavana säätiönä	20

YLEISTÄ

Kalevalaseura-säätiön tarkoitus ja sen toteutuminen vuonna 2018

Vuonna 1911 perustetun Kalevalaseura-säätiön tehtävänä on edistää, tukea ja tehdä tunnetuksi Kalevalaan, kalevalamittaisiin runoihin ja muuhun suomalaiseen kulttuuriperintöön liittyvää tutkimusta ja taidetta, niitä yhdistäviä toimintoja ja uusia tulkintoja niin kotimaassa kuin maailmalla.

Kalevalaseura on kulttuurijärjestö ja yleishyödyllinen yhteisö, jonka asiantuntijuus ja resurssit liittyvät sääntöjen mukaisesti kalevalamittaisiin runoihin, Kalevalaan ja sen kulttuurihistoriaan sekä suomalaiseen kulttuuriperintöön. Kalevalaseura palvelee eri kansalaispiirejä julkaisu-, tutkimus- ja tiedotustoiminnallaan, järjestämällä yksin ja yhdessä muiden tahojen kanssa tapahtumia sekä osallistumalla keskusteluun Kalevalan asemasta ja merkityksestä Suomessa ja maailmalla. Kalevalaseura tukee myös taloudellisesti kalevalamittaisten runojen, Kalevalan ja Kalevalan kulttuurihistorian parissa työskenteleviä tutkijoita, taiteilijoita, Kalevalan kääntäjiä ja muita asianharrastajia. Kalevalaseura jakaa myös tunnustuspalkintoja, myöntää apurahoja, antaa lausuntoja ja laatii aloitteita toimialaansa liittyvistä hankkeista. Säätiön toiminnan painopiste on Suomessa, mutta toimintaa on myös ulkomailla.

Toimintaympäristö

Kalevalaseuran lähimpänä maantieteellisenä toimintaympäristönä on kotipaikka Helsinki ja pääkaupunkiseutu, mutta myös muu Suomi, etenkin Iloinen, jossa Kalevalaseura omistaa jäsenistölleen, tutkijoille ja taiteilijoille vuokrattavan talon tiloineen. Kalevalan taiteellisista tulkinnoista kiinnostuneiden taiteilijoiden, kääntäjien sekä kansainvälisen kalevalamittaisten runojen ja Kalevalan kulttuurihistorian tutkimuksen kautta toimintaympäristönä on koko maailma.

Kalevalaseura tekee yhteistyötä vuoden toimintaohjelmasta riippuen tieteellisten ja taiteellisten yhteisöjen, yleishyödyllisten kulttuurijärjestöjen sekä apurahoja ja tunnustuspalkintoja myöntävien kulttuurialan säätiöiden kanssa. Seuran keskeistä toimintaympäristöä ovat niin ikään kalevalamittaisten runojen, Kalevalan, sen kulttuurihistorian sekä suomalaisen kulttuuriperinnön parissa työskentelevät tutkijat ja taiteilijat, seurakunnat, yhdistykset, arkistot, museot, koulut ja instituutit sekä yliopistojen perinteiden-, kielen-, kirjallisuuden sekä taiteentutkimuksen laitokset, samoin kuin taideyliopistot ja -korkeakoulut. Myös Kalevalan kääntäjät, tutkijat ja taiteilijat ulkomailla kuuluvat seuran toimintakenttään.

Vuonna 2018 Kalevalaseuran maantieteellisenä toimintaympäristönä olivat etenkin Helsinki ja pääkaupunkiseutu useiden tapahtumien vuoksi, Kerava Taiteilijoiden Kalevala -hankkeen päätösnäyttelyn ja siihen liittyvien tapahtumien vuoksi, Oulu Samuli Paulaharju -seminaarin johdosta, Kuhmo Juminkeko-säätiön kanssa tehdyn yhteistyön vuoksi sekä Lontoo Kalevalan aatteelliset lähteet -hankkeen johdosta.

Toimintaedellytykset

Tehtävien hoitamisessa ja edellä kuvatussa toimintaympäristössä Kalevalaseuralla oli vuonna 2018 hyvät toimintaedellytykset:

- toiminta-alaa hyvin tunteva, ammattitaitoinen henkilökunta,
- asiantunteva hallitus ja taloustoimikunta,
- vahva talous,
- tehokas viestintä,
- seuran toiminnan tavoitteet tunteva ja niitä edistävä jäsenistö,
- kykyä yhteistyöhön ja verkostoitumiseen.

Päätöksenteossa noudatetut periaatteet

Kalevalaseuran toiminta perustuu säätiön sääntöihin sekä toimintaa ohjaaviin strategioihin (toimintastrategia, viestintästrategia ja sijoitusstrategia).

Kalevalaseurassa noudatetaan hyviksi koettuja käytäntöjä, ja samalla etsitään uusia toimintatapoja tuoda esille kalevalamittaiseen runouteen, Kalevalaan ja Kalevalan kulttuurihistoriaan liittyvää tutkimusta, taidetta ja tapahtumia.

Kalevalaseuran toiminnan arvoja ja periaatteita ovat aktiivisuus, asiantuntijuus, luotettavuus, yhteistyöhakuisuus, pitkäjänteisyys, suvaitsevaisuus sekä avoimuus uusille ideoille ja avauksille. Nämä näkyivät vuonna 2018 säätiön toiminnassa kautta linjan.

Kalevalaseuran hallitus ja toiminnanjohtaja huolehtivat siitä, että luottamustoimisilla henkilöillä oli ajantasaiset ja riittävät tiedot päätöksentekoa varten Kalevalaseuran asioissa. Lisäksi hallitus huolehti siitä, että toiminta oli sääntöjen mukaista ja johdonmukaista. Työnantajana Kalevalaseuran hallitus huolehti henkilöstön resurssien riittävyydestä uusista hankkeista päätettäessä.

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan jäsenenä Kalevalaseuran hallinnossa ja toiminnassa noudatetaan hyvää säätiötapaa, säätiötoimintaa periaatteellisesti ohjaavaa kansainvälisen käytännön mukaista asiakirjaa.

Kalevalaseuran toiminnan painopisteet vuonna 2018

Toiminnan painopisteitä oli vuonna 2018 kahdeksan:

1. Jäsenten verkosto
2. Tapahtumien järjestäjä ja tukija
3. Yhteistyökumppani
4. Tutkimuksen tukija ja julkaisija
5. Taiteellisten tulkintojen mahdollistaja
6. Kalevalan kääntäjien tukiverkosto
7. Tiedonvälittäjä
8. Apurahojen ja tunnustuspalkintojen myöntäjä

Kaikilla alueilla toimittiin aktiivisesti.

VARSINAINEN TOIMINTA 2018

Hallinto

Vuosikokous

Kalevalaseuran sääntöjen mukaan hallitus kokoontuu vuosikokoukseen kunkin vuoden toukokuun loppuun mennessä. Vuonna 2018 kokous pidettiin 19. maaliskuuta Kalevalaseurassa. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin professori Eija Timonen ja sihteeriksi toiminnanjohtaja Ulla Piela. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Pekka Hako ja Tuomas Martikainen.

Kokouksessa vahvistettiin toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2017 sekä todettiin tilintarkastuskertomus. Kokouksessa päätettiin myös vuoden 2018 toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta, määrättiin kokouspalkkioiden suuruus, valittiin tilintarkastaja ja varatilitarkastaja, päätettiin uusien jäsenten ja kunniajäsenten kutsumisesta sekä valittiin hallitus vuodeksi 2018.

Hallitus

Säätiön asioista päättää hallitus, johon kuuluu seitsemän Kalevalaseura-säätiön jäsentä. Henkilö voi toimia hallituksessa enintään kolme peräkkäistä toimikautta. Hallitus valitsee keskuudestaan vuosittain puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Pekka Hako oli erovuorossa yhden toimikauden jälkeen (2015–2018) ja oli valittavissa uudelle kaudelle. Hallitukseen valittiin Pekka Hakamies, Pekka Hako, Antti Huntus, Helmi Järviluoma-Mäkelä, Tuomas Martikainen, Eija Timonen sekä Riitta Ojanperä.

Vuosikokouksen jälkeisessä järjestäytymiskokouksessaan 19.3.2018 hallitus valitsi yksimielisesti puheenjohtajaksi vuodeksi 2018 Pekka Hakamiehen ja varapuheenjohtajaksi Pekka Hakon.

Hallitus kokoontui vuoden 2018 aikana kahdeksan kertaa: 12.2., 19.3. vuosikokoukseen ja järjestäytymiskokoukseen, 18.5., 31.8. Nehvossa, 3.–5.10. (sähköpostikokous), 5.–7.11. (sähköpostikokous) sekä 23.11. yhdessä taloustoimikunnan kanssa.

Hallitus hyväksyi kokouksessaan 23.11. 2018 Kalevalaseuran sijoitusstrategian ja -suunnitelman vuosiksi 2019–2022.

Tilintarkastaja

Hallitus valitsi vuosikokouksessa tilintarkastajaksi toimikaudeksi 2018 tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n. Vastuullisena tilintarkastajana toimi KHT Jaana Salmi.

Taloustoimikunta ja rahanvartija

Hallitus asetti järjestäytymiskokouksessaan 19.3.2018 taloustoimikunnan toimikaudeksi 2018 ja vahvisti sen jäsenmääräksi neljä varsinaista jäsentä. Jäseniksi valittiin sijoitusjohtaja Mikko Koivusalo, asianajaja Mikko Ojala, KTM Matti Sallamaa sekä asiamies Ralf Sunell. Säätiön rahanvartijaksi valittiin Matti Sallamaa.

Matti Sallamaa ilmoitti syyskuussa luopuvansa taloustoimikunnan jäsenyydestä ja rahanvartijan tehtävistä Kalevalaseurassa. Hän toimi Kalevalaseuran rahanvartijana vuodesta 2014 alkaen. Taloustoimikunnan tekemien tiedustelujen perusteella Kalevalaseuran uudeksi rahanvartijaksi kutsuttiin 5.11. 2018 pidetyssä hallituksen kokouksessa KTM Jussi Vaarnavuo. Hän aloitti tehtävässä 1.12. 2018.

Taloustoimikunta valitsi vuoden ensimmäisessä kokouksessa keskuudestaan puheenjohtajaksi Ralf Sunellin ja varapuheenjohtajaksi Mikko Koivusalon. Taloustoimikunta kokoontui kolme kertaa: 23.3., 5.9. sekä yhdessä hallituksen kanssa 23.11. 2018.

Taloustoimikunta ja rahanvartija tekivät vuoden aikana hallitukselle sijoitussuunnitelman mukaisia muutosesityksiä säätiön salkkuun sekä vuoden lopulla ehdotuksen sijoitusstrategiasta vuosille 2019–2022. Rahanvartija huolehti hallituksen hyväksymistä sijoitustoimenpiteistä, laati kokouksiin salkkuyhteenvedot sekä sijoitustapahtuma- ja kassavirtaraportit sekä valvoi tuloslaskelmien ja tasekirjan laadintaa.

Lähipiiritapahtumat

Kalevalaseura-säätiöllä on hallituksen vahvistama lähipiiriohje. Kalevalaseuran suppeaan lähipiiriin kuuluvat määräysvaltaa käyttävinä hallituksen jäsenet sekä toiminnanjohtaja ja tilintarkastaja, heidän perheenjäsenensä sekä heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt ja säätiöt.

Kalevalaseuran suppeaan lähipiiriin kuuluvat henkilöt

- eivät osallistu säätiössä asian käsittelyyn eikä päätöksentekoon, jos kysymyksessä on säätiön ja edellä mainitun henkilön välinen sopimus tai muu oikeustoimi, tai jos henkilöllä on muutoin asiassa olennaista, säätiön kanssa mahdollisessa ristiriidassa olevaa etua,
- eivät osallistu avustusta, muuta vastikkeetonta etua tai taloudellista toimintaa koskevan asian käsittelyyn, jos edunsaajana on hän tai hänen perheenjäsenensä, lähisukulaisensa tai heidän määräysvallassa oleva yhteisö tai säätiö.

Kalevalaseuran tavanomaiset lähipiiritoimet ovat:

- tilintarkastajalle maksetaan palkkio laskun mukaan,
- työsuhteessa olevalle toiminnanjohtajalle maksetaan hallituksen päättämän työsopimuksen mukainen palkka,
- säätiön lähipiiriin kuuluvalla voidaan myöntää apurahoja ja tunnustuspalkintoja samoin perustein kuin muillekin säätiön tarkoituksen mukaiseen kohderyhmään kuuluvalla henkilöllä,
- säätiön lähipiiriin kuuluvia asiantuntijoita voidaan palkata tutkimus-, taide- ja julkaisuhankkeisiin samoin perustein kuin muitakin asiantuntijoita,
- säätiön lähipiiriin kuuluvat henkilöt voivat käyttää Ilomantsissa sijaitsevaa säätiön omistamaa Nehvon vartiota maksutta silloin, kun siellä on vapaata.

Vuonna 2018 lähipiiriin kuuluneet eivät ole saaneet kokouspalkkioita, avustuksia, apurahoja tai tunnustuspalkintoja säätiöltä. Säätiö ei myöskään ole antanut lainoja tai sitoumuksia lähipiiriin kuuluville.

Kahdelle hallituksen jäsenelle on maksettu vuonna 2018 saman suuruisia luento- ja kirjoituspalkkioita esitelmistä ja kolumneista kuin muillekin asiantuntijoille. Lähipiiriin kuuluvat henkilöt eivät lomailleet tai työskennelleet vuonna 2018 Ilomantsissa sijaitsevassa Nehvon vartiossa. Hallituksen jäsenille on maksettu matkalaskujen perusteella kulukorvauksia osallistumisesta hallituksen kokouksiin ja säätiön tapahtumiin.

Tavanomaisten lähipiiritoimien lisäksi säätiö on maksanut vuonna 2018 yhdelle hallituksen jäsenelle palkkaa kolmelta kuukaudelta hallituksen hyväksymän työsopimuksen sekä Teatteri ja Mediatyöntekijät ry:n työehtosopimuksen mukaisesti Kalevalan aatteelliset lähteet -hankkeessa. Monivuotisen hankkeen suunnitteleminen ja käynnistäminen edellyttää juuri sellaista aatehistorian, Kalevalan kulttuurihistorian ja elokuva-alan tuntemusta, joka palkatulla henkilöllä on.

Yhteenveto säätiön lähipiiritoimista vuonna 2018:

Lähipiirisuhde	Lähipiiritoimi	€
Hallituksen jäsenet	Kirjoitus- ja luentopalkkiot	400,00
	Palkat	11 400,00
	Työskentely tai loma Nehvossa	0,00
Henkilökunta	Palkat ja palkkiot	64 141,00
Tilintarkastaja PwC Oy	Tilintarkastus	6 878,00
Yht.		82 819,00

Kirjanpito palvelut

Säätiö osti toimintavuonna tili- ja kirjanpito palvelut Töölön Laskenta Oy:ltä.

Tietosuoja Kalevalaseurassa

Kalevalaseurassa noudatetaan henkilötietojen käsittelyssä ja tietosuojakäytänteissä kansallisen lainsäädännön ja EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimuksia. Hallitus hyväksyi vuonna 2017 toimistossa laaditun henkilötietojen käsittelyn arviointi- ja tietosuojakartoituksen sekä arvioi vastuut, käytännäsäännöt, menetelmät ja toimenpiteet riittäviksi. Vuonna 2018 tietosuoja-asiat olivat osa toimiston rutiineja.

Jäsenyydet, edustukset ja yhteistyö

Kalevalaseura-säätiö oli kertomusvuonna Armas Launis -seuran, Kansantaiderahaston, Kanteleliiton, Konserttikeskus ry:n, M. A. Castrénin seuran, Paikkarin torpan tuki ry:n, Sibeliuss-Seuran, Suomen Kotiseutuliiton, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan, Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan, Tverinkarjalaisten ystävät -yhdistyksen sekä Yrjö Kilpinen -seuran jäsen.

Säätiöllä on määräaikaiset edustajat Akseli Gallen-Kallelan Museosäätiön edustajistossa (Pekka Hako ja Ulla Piela). Kumpikin heistä osallistui säätiön edustajina Akseli Gallen-Kallelan Museosäätiön edustajiston sääntömääräiseen kevätkokoukseen 26.4. ja syyskokoukseen 22.11. Ulla Piela oli Akseli Gallen-Kallelan Museosäätiön edustajiston varapuheenjohtaja.

Ulla Piela oli myös SKS:n Elias Lönnrotin kirjeenvaihto -verkkajulkaisun ohjausryhmän puheenjohtaja. Avoin verkkajulkaisu Lönnrotin kirjeenvaihdosta avaa näkymän 1800-luvun keskeisten vaikuttajien työhön, ajatteluun ja verkostoihin.

Yhteistyötä tehtiin kertomusvuonna Juminkeko-säätiön, Gallen-Kallelan museon, Helsingin yliopiston folkloristiikan oppiaineen ja Humanistisen tiedekunnan, Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskuksen, Karjalan Sivistysseura ry:n, Lapin yliopiston Taiteiden tiedekunnan, Oulun kaupunginkirjaston, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkiston, kustannusosaston ja tutkimusosaston, Suomen Japanin instituutin, Suomen Saksan instituutin, Taide- ja museokeskus Sinkan sekä useiden kulttuurintutkijoiden ja taiteilijoiden kanssa.

Henkilöstö ja toimisto

Henkilökunta

Kalevalaseura-säätiön toiminnanjohtajana oli vuonna 2018 FT Ulla Piela. Viestintäpalvelut ostettiin Tekstihuoltamolta vastuullisena tekijänä FT Petja Kauppi. Ilomantsissa sijaitsevan Nehvon vartion ylläpitoon, siivous- ja kunnostustöihin palkattiin tarvittaessa pehtoorina toimivan Pekka Jeskasen lisäksi myös muita henkilöitä.

Toimisto ja asiakaspalvelu

Toiminnanjohtaja vastasi hallituksen päätösten mukaisesti säätiön toiminnan suunnittelemisesta ja toteuttamisesta: valmisteli kokouksiin, tapahtumiin, hankkeisiin, julkaisuihin, hallintoon sekä talouteen liittyvät asiat. Tiedottaja palveli yhdessä toiminnanjohtajan kanssa asiakkaita sähköpostitse, puhelimitse ja kirjeitse sekä välitti tiedot tunnustuspalkinnoista, tapahtumista ja seminaareista jäsenistölle ja tiedotusvälineille. Lisäksi hän osallistui Kalevalaseuran vuosikirjan viimeistelyyn, toimitti jäsen- ja uutiskirjeet sekä ylläpiti ja päivitti säätiön verkkosivuja, Facebook-sivustoa, Twitteriä ja Instagramia.

Toimisto sijaitsee säätiön omistamassa huoneistossa osoitteessa Mariankatu 7 C, Helsinki.

Asiakirja-arkisto ja käsikirjasto

Kalevalaseura-säätiön asiakirja-aineisto arkistoitiin vuodelta 2018. Myös pöytäkirjojen asiasanahakemistot laadittiin vuodelta 2018. Säätiön käsikirjastoa kartutettiin Kalevalaan, kansanrunouteen ja suomalaiseen kulttuurihistoriaan liittyvällä tutkimuskirjallisuudella.

Kalevalaseura-säätiön vuonna 2012 vuokraamassa arkisto- ja varastotilassa (MJP-Kiinteistöt Oy, Hämeentie 157, Helsinki) on säätiön hallintoon ja talouteen sekä varsinaiseen toimintaan liittyvää aineistoa. Lisäksi varastossa on Kalevalaseuran vuosikirjoja sekä *Taiteilijoiden Kalevala* -teosta.

Valokuvat

Digitaaliseen kuva-arkistoon kertyi valokuvia säätiön tapahtumista ja tilaisuuksista.

Jäsentensä verkosto

Kalevalaseura-säätiön jäsenistöön kuuluu kunniajäseniä, kotimaisia jäseniä ja ulkomaisia jäseniä, jotka ovat ansioituneet Kalevalaan tai suomalaiseen kulttuuriperintöön liittyvässä tutkimuksessa tai taiteessa.

Kalevalaseuran jäsenistö 2018

Hallitus kutsui vuosikokouksessaan kolme uutta kunniajäsentä: säveltäjä Kalevia Ahon, professori emeritus Heikki Laitisen sekä fil. tri Senni Timosen. Vuonna 2018 Kalevalaseuralla oli yhteensä viisi kunniajäsentä: edellä mainittujen lisäksi professori Pekka Laaksonen (2007) sekä professori emeritus Seppo Knuutila (2016).

Hallitus kutsui vuosikokouksessa säätiön uusiksi kotimaisiksi jäseniksi seuraavat 12 henkilöä:

Walter Arnold, Kalevalan kääntäjä
 Riitta Cankoçak, Kalevalan kääntäjä ja runoilija
 Arja Elovirta, Taidemuseo Sinkan johtaja
 Jukka Ervamaa, professori emeritus
 Marja Järventaus, professori, Kölnin yliopisto
 Taija Kaarlenkaski, FT
 Leena Lehto, taiteilija
 Hanneriina Moisseinen, taiteilija
 Tiina Piilola, FT, kirjailija
 Matti Sallamaa, KTM, Kalevalaseuran rahanvartija
 Ulla Savolainen, FT
 Ulrika Wolf-Knuts, professori

Ulkomaisiksi jäseniksi kutsuttiin neljä henkilöä:

John Allison, musiikkikirjoittaja ja toimittaja Iso-Britannia
 Mikael Holmberg, Kalevalan kääntäjä ja kuvittaja
 Kenji Kubota, kuraattori, Japani
 Christine Nippe, tohtori, kuraattori, Saksa

Vuoden päättyessä Kalevalaseura-säätiön jäsenistöön kuului yhteensä 496 henkilöä. Kotimaisia jäseniä oli 370 ja ulkomaisia 126.

Jäsenkirjeet

Sähköinen jäsenkirje lähetettiin vuonna 2018 kolme kertaa niille jäsenille, jotka ovat sen tilanneet: maaliskuu-, lokakuu- ja joulukuussa.

Tapahtumien järjestäjä ja tukija

Kalevalaseura järjesti vuonna 2018 yhdeksän tilaisuutta, joissa pureuduttiin mm. Kalevalaan liittyviin vääriin käsityksiin, Kalevala-taiteeseen ja musiikkiin, Suomen sisällissotaan muistitiedossa ja kirjallisuudessa, Samuli Paulaharjun tuotantoon sekä digitaaliseen kulttuuriin.

Väärinkäsityksiä Kalevalasta

Kalevalaseuran järjestämässä tapahtumassa Tieteiden yönä 18.1.2018 oli aiheena Kalevalaan liittyvät tavallisimmat väärinkäsitykset. Tilaisuudessa asiantuntijat kertoivat, minkälaisista runoista ja miten Elias Lönnrot koosti Kalevalan vuosina 1835 ja 1849. Lisäksi he avasivat kansanrunoudentutkimuksen nykyisiä näkökulmia. Kalevalaseuran toiminnanjohtaja Ulla Piela kertoi tilaisuuden avauksessa Kalevalaan liittyvistä yleisimmistä väärinkäsityksistä ja professori Lotte Tarkka puhui aiheesta "Runoista runokulttuureihin – Mikä kalevalamittaisissa runoissa kiinnostaa?". Tutkija Niina Hämäläinen selvitti puheenvuorossaan "Anni tytön metamorfoosi" mitä tutkimus on saanut selville Aino-runosta ja lopuksi tutkija Heidi Haapoja-Mäkelä valotti esitelmässään "Ovatko Kalevalan runot suomenkielisiä?" Lönnrotin asemaa kieli-ideologia –kysymyksessä.

Tilaisuus järjestettiin SKS:n juhlasalissa, joka täyttyi ääriään myöten: paikalla oli yli 130 henkilöä.

Näyttely Taiteilijoiden Kalevala. Ajan kaikuja: Tokio, Berliini, Kerava

Kalevalaseura, Keravan Taidemuseo Sinkka, Suomen Saksan-instituutti ja Suomen Japanin instituutti järjestivät 27.1.–15.4.2018 Taidemuseo Sinkassa näyttelyn Ajan kaikuja, joka juhlisti Kalevalaseuran kymmenen vuotta täyttäneitä Taiteilijoiden Kalevala -projektia. Vuosien 2008–2018 ajan eri kulttuureista tulevat taiteilijat tutustuivat Kalevalan maailmaan ja kommentoivat sitä teoksissaan. Ajan kaikuja -näyttelyssä kohtasivat suomalaisten, japanilaisten sekä Berliinissä asuvien taiteilijoiden Kalevala-tulkinnat.

Näyttelyn pohjana oli kaksi vuonna 2017 ensiesityksensä saanutta kokonaisuutta: saksalaisen FT Christine Nippen kokoama ja Suomen Saksan-instituutissa nähty *Do you remember?* sekä japanilaisen Kenji Kubotan kuratoima *Universal Nature*, joka oli esillä tokiolaaisessa Sezon-galleriassa. Kaikkiaan mukana oli 15 taiteilijaa kolmelta eri mantereelta.

Näyttelyn avasi Kalevalaseuran edellinen puheenjohtaja, professori emeritus Seppo Knuuttila. Avajaisiin osallistui noin 300 kutsuvierasta. (Ks. myös Taiteilijoiden Kalevala 2008–2018 jaksossa Kalevalaseura taiteellisten tulkintojen mahdollistaja.)

Vuonna 2018 Kalevalaseura käynnisti ja tuki taloudellisesti myös hankkeita, joissa keskityttiin Kalevalan taiteellisiin tulkintoihin. Näitä olivat Keravalla Taidemuseo Sinkassa 27.1.–15.4.2018 järjestetty Taiteilijoiden Kalevala -hankkeen päätösnäyttely *Ajan kaikuja I Tokio I Berliini I Kerava* sekä Kalevalan lähteillä –dokumenttielokuvan suunnittelu- ja valmistelutyöt.

Kalevalan päivän tapahtumat

Kalevalaseuralla oli kolme tapahtumaa Kalevalan päivänä 28.2.2018. Lauluyhtye *Suden aika* esiintyi Lönnrotin patsaalla, Keravalla taidemuseo Sinkassa tarkasteltiin seminaarissa "Tulkintoja arkaaisesta mielenmaisemasta, muistamisesta ja unohtamisesta" uutta kotimaista ja kansainvälistä Kalevala-taidetta ja Musiikkitalossa kuultiin sekä päivällä että illalla *Fire in the North Sky* -konsertti.

Sepeleenlasku Lönnrotin patsaalla

Kalevalaseuran hallitus laski perinteiseen tapaan sepeleen Lönnrotin patsaalle klo 12. Puheen piti Pirjo Hiidenmaa, tietokirjallisuuden ja -kirjoittamisen tutkimuksen professori Helsingin yliopistosta aiheesta ”Tiedettä suomeksi – kyllä, kiitos!” Patsaalla esiintyi myös laulu-yhtye *Suden aika* (Katariina Airas, Karoliina Kantelinen, Liisa Matveinen ja Veera Voima). Yhtyeen sointi syntyy neljän vahvan ja erilaisen naisäänien yhdistelmästä. Musiikissa yhdistyvät perinteiset runolaulutekstit ja uusi musiikki. Sävellykset ja sovitukset pohjautuvat pohjoismaiseen ja suomensukuiseen perinteeseen, ja teksteinä yhtye käyttää kalevalamittaisia kansanrunoja. Patsaalle oli kokoontunut nelisenkymmentä henkilöä.

Tulkintoja arkaaisesta mielenmaisemasta, muistamisesta ja unohtamisesta

Kalevalaseura järjesti yhteistyössä Taidemuseo Sinkan kanssa Keravalla Kalevalan päivän seminaarin, joka oli samalla 10 vuotta kestäneen Taiteilijoiden Kalevala -hankkeen päätösseminaari. Sinkassa oli avautunut 27.1. hankkeen päättävä suuri näyttely *Ajan kaikuja. Tokio, Berliini, Kerava*.

Ennen seminaaria Pekka Hakamies ja Ulla Piela jakoivat Akseli Gallen-Kallelan tunnustuspalkinnon ja Eepospalkinnon.

Seminaarissa tarkasteltiin, mihin Kalevalan aiheisiin suomalaiset taiteilijat ovat aikojen saatossa erityisesti tarttuneet ja mitkä Kalevalan henkilöahmoista ovat olleet suomalaistaiteilijoiden suosikkeja kautta aikain. Lisäksi seminaarissa pohdittiin, mitä taiteilijoiden valinnat ja tulkinnat kertovat kulttuuristamme ja mitä muiden kulttuurien edustajat Kalevalassa näkevät.

Kalevalaseuran puheenjohtaja Pekka Hakamies puhui seminaarin avauksessa aiheesta Kalevala ja mielikuvat. Toiminnanjohtaja Ulla Piela esitti luennossaan katsauksen Taiteilijoiden Kalevala -hankkeesta vuosina 2008–2018 mukana olleiden taiteilijoiden teosten aiheisiin ja teemoihin. Kokoelmahallintajohtaja Riitta Ojanperä Kansallisgalleriasta kertoi luennossaan Kalevala-aiheisen taiteen teemoista aikojen muutoksissa ja kirjailija Tiina Piilola puhui Kalevala naisista ja Lönnrotin käsityksestä tiedon yöpuolesta. Lopuksi kirjailija Juha Hurme pohti, kuka olikaan Lemminkäinen: hänen ohjaamansa näytelmän esi-ilta Lemminkäisestä oli Kalevalan päivän iltana Kansallisteatterin Omapohjassa. Seminaarin päätteeksi yleisöllä – n. 100 henkilöä – oli mahdollisuus tutustua opastetusti näyttelyyn.

Konsertti Fire in the North Sky

Kalevalaseura järjesti yhteistyössä Sibelius-Akatemian kansanmusiikin oppiaineen kanssa Musiikkitalossa Black boxissa kaksi konserttia *Fire in the North Sky*. Päiväkonsertti oli suunnattu erityisesti koululaisille. Molemmat näytökset olivat täynnä väkeä.

Esitys pohjaa Kalevalan tarinoihin, jotka tuodaan näyttämölle neljän kansanmusiikin traditioihin ja improvisaatioon perehtyneiden ammattilaisen voimin. Brittiläinen tarinankertoja-laulaja-muusikko Nick Hennessey ja Suunta-yhtye luovat tarinankerronnallaan ja värikkäällä musiikkimaailmallaan vanhoihin kertomuksiin uutta ulottuvuutta. Suomenkielellä laulettu runot, englanniksi kerrotut tarinat sekä musiikki nivoutuvat yhteen muodostaen maagisen maailman.

Esitys on kiertänyt jo vuodesta 2014 asti loppuunmyydyille katsomoille Englannissa ja Walesissa, ja se on saanut innostunutta palautetta. Tässä muodossa esitys nähtiin Suomessa ensimmäistä kertaa. Mukana olivat Nick Hennessey (tarinankerronta, laulu), Kristiina Ilmonen (puhaltimet, lyömäsoittimet, ihmisääni), Anna-Kaisa Liedes (laulu, ihmisääni), Timo Väänänen (kantele, pyngyr, laulu), Gethin Stacey (äänisuunnittelu, saliaääni) ja Matt Blackmore (valosuunnittelu).

Paulaharju ja Ruija

Kalevalaseura ja Oulun kaupunginkirjasto ovat järjestäneet yhteistyössä kirjailija-ohjaaja Juha Hurmeen ja Operaatio Paulaharjun kanssa vuodesta 2014 alkaen Samuli Paulaharjun kenttätöihin ja niiden pohjalta syntyneisiin teoksiin keskittyviä seminaareja. Viidennessä Paulaharju-seminaarissa tarkasteltiin Paulaharjun tutkimusmatkoja Ruijan suomalaisten parissa. Paulaharju vaelsi perinteenkeruussa Pohjois-Norjan Ruijassa vuosina 1925–1928 sekä 1930-luvun alkuvuosina. Näiltä matkoilta syntyivät kirjat *Taka-Lappia* (1927) sekä *Ruijan suomalaisia* (1928), jota on kutsuttu myös ruijalaisten raamatuksi. Ruijan kokemuksistaan 1930-luvulta hän on kertonut teoksessaan *Ruijan äärimmäisillä saarilla* (1935).

Seminaarissa kuultiin myös, millaisena kveenit näyttäytyvät norjalaisessa kaunokirjallisuudessa ja millaista kveenien kulttuuri on nykyään. Tilaisuuden aluksi Juha Hurme luki kirjaston aulassa novellin Paulaharjun novellikokoelmasta *Tunturien yöpuolta* (1934). Seminaarin avauksessa Ulla Piela kertoi Paulaharjun suhteesta Ruijan suomalaisiin, dosentti, tietokirjailija Lassi Saressalo puhui Paulaharjusta kveenien parissa ja tietokirjailija Marjut Paulaharju valotti Ruijanrannan merkitystä reppuherralle. Apulaisprofessori Anitta Viinikka-Kallinen (UiT Norges arktiske universitet) kertoi kveeneistä norjalaisessa kaunokirjallisuudessa ja visuaalinen antropologi Sirkka Seljevold (UiT Norges arktiske universitet) nykykveenien kulttuurista. Lopuksi Juha Hurme kertoi Operaatio Paulaharjun järjestämästä teatteriretkestä Haltille tulevana kesänä.

Seminaariin osallistui n. 80 henkiötä.

Keskusteluja kulttuurintutkimuksesta -tilaisuudet

Kalevalaseura järjesti kaksi Keskusteluja kulttuurintutkimuksesta -tilaisuutta syksyllä 2018. Ensimmäisen aiheena oli ”Kiusallinen hiljaisuus” ja toisen ”Sisällissota muistitiedossa ja kirjallisuudessa”.

Kiusallinen hiljaisuus

Tilaisuudessa Tieteiden talolla 25.9. pohdittiin, minkälaisen muistitiedon perustella muistitietoarkistot ja kulttuuriperinnön tutkijat ovat rakentaneet kuvaa kansakunnasta, minkälaisista asioista suomalaiset ovat vaienneet ja minkälaisista asioista tutkijat ja arkistot eivät ole haluneet kuulla. Ketkä ovat jääneet näkymättömiksi?

Alustajista dosentti Eija Stark kertoi, miten muistitietoarkistot osallistuvat kansakuntakertomuksen rakentamiseen, VTM, FM Riikka Taavetti puhui arkistojen, muistitietokokoelmien, elämäkerrallisten kirjoitusten sekä historiaa koskevan julkisen keskustelun merkityksestä seksuaalisuuden kertomisen paikkoina ja FT Niina Naarminen kertoi alustuksessaan ”Liian vaikeaa kerrottavaksi” vuoden 1918 tapahtumista Tikkakoskella. Puheenjohtajana toimi Ulla Piela. Tilaisuudessa oli läsnä kymmenkunta henkilöä.

Sisällissota muistitiedossa ja kirjallisuudessa

Toinen Keskusteluja kulttuurintutkimuksesta -tilaisuus järjestettiin SKS:n juhlasalissa 31.10. aiheesta ”sisällissota muistitiedossa ja kirjallisuudessa”.

Vuoden 1918 sisällissodan trauma painoi suomalaisia yhteisenä, mutta ei kaikille samanlaisena kokemuksena sukupolvien ajan. Yksityiset ihmiset ovat purkaneet kokemuksiaan, pelkojaan ja henkistä järkytystään päiväkirjoissa, kirjeissä ja muistelmissa. Muistitietoa sodan vaiheista ja vaikutuksista on tallennettu myös arkistoihimme. Myös taiteilijat, erityisesti osa kirjailijoista, reagoivat sotaan voimakkaasti. Jälki näkyy heidän tuotannossaan, joskus dramaattisellakin tavalla.

Dosentti Ulla-Maija Peltosen keskittyi muistitietoaineistoihin ja puhui aiheesta ”Vuosi 1918: Pimeä aika – hauras hyvyys”. Kirjailija-ohjaaja Juha Hurme kertoi Runar Schildtin teosten

sisällissotakuvauksista ja professori Jyrki Nummi esitti laajan katsauksen sisällissotaan suomalaisessa kirjallisuudessa. Ulla Piela toimi puheenjohtajana. Tilaisuudessa oli läsnä kolmisenkymmentä kuulijaa.

Kekrinpäivän seminaari – Humanistit digiajassa

Kalevalaseura järjesti yhteistyössä Helsingin yliopiston humanistisen tiedekunnan kanssa 26.10.2018 Tiedekulmassa perinteisen Kekrinpäivän seminaarin, jossa perehdyttiin monelta kantilta digitaaliseen kulttuuriin ja sen vaikutuksiin arjessamme sekä digitaalisen kulttuurin tutkimukseen humanistisilla aloilla.

Seminaarin avauksessa Pekka Hakamies puhui digitaalisen kulttuurin merkityksestä kulttuurin ja sen tutkimuksen näkökulmasta. Ennen seminaarin alkua Pekka Hakamies ja Ulla Piela julkistivat Kekrinpäivän tunnustuspalkintojen saajat ja Marko Lamberg, Hanna Sellman ja Ulla Piela julkistivat toimittamansa Kalevalaseuran vuosikirjan *Satunnaisesti Suomessa*.

Seminaarissa professori Jaakko Suominen (Turun yliopisto) puhui aiheesta "Mitä on digitaalinen kulttuuri? Dosentti Kaarina Koski (Helsingin yliopisto) kertoi folkloresta digitaalisessa arkiviestinnässä ja tutkijatohtori Jukka Vahlo (Tampereen yliopisto, Pelikulttuurien tutkimuksen huippututkimusyksikkö) videopeleistä ja pelien pelaamisesta folkloristiikan tutkimuskohteena. Apulaisprofessori Minna Ruckensteinin (Kuluttajatutkimuskeskus, Helsingin yliopisto) aiheena oli "Digitaaliset menetelmät ja aineistotyön yllättävät käännteet" ja lopuksi professori Eero Hyvönen (Helsinki Centre for Digital Humanities (HELDIG), Helsingin yliopisto ja Aalto-yliopisto) puhui aiheesta "Kulttuurisampo, Kirjasampo, Sotasampo, Biografiasampo: suomalaiset elämäkerrat semanttisessa webissä". Tilaisuus päättyi luennoitsijoiden paneelikeskusteluun. Yleisön määrä vaihteli tilaisuuden aikana: tilaisuuteen osallistui yht. noin 40 henkilöä.

Yhteistyökumppani

Kalevalaseuran yhteistyökumppaneita oli vuonna 2018 olivat Gallen-Kallelan museo, Helsingin yliopiston humanistinen tiedekunta, Juminkeko-säätiö, Keravan taidemuseo Sinkka, Sibelius-Akatemian kansanmusiikin oppiaine, Suomen Berliinin-instituutti, Suomen Japanin-instituutti, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Oulun kaupunginkirjasto sekä lukuisat tutkijat ja taiteilijat ja Kalevalan kääntäjät.

Vuonna 2018 Kalevalaseura tuki taloudellisesti kolmea hanketta:

- Pertti Virtarannan 100-vuotismuistikirja (työryhmä, Karjalan Sivistysseura ry),
- Sibelius-Akatemian Kansanmusiikin aineryhmän ja Adverse Camer -produktion Fire in the North Sky -esitys 28.2.2018.
- Helsingin yliopisto, Folkloristiikan jatko-opiskelijat: Mind, emotion and mythic thinking -symposium

Tutkimuksen tukija ja julkaisija

Kalevalaseura julkaisi 97:n Kalevalaseuran vuosikirjan *Satunnaisesti Suomessa* ja valmisteli kolmea seuraavaa vuosikirjaa sekä rahoitti Akseli Gallen-Kallelan ja Johannes Öhquistin kirjeenvaihdon transkriptiontia.

Satunnaisesti Suomessa. Kalevalaseuran 97. vuosikirja

Teos *Satunnaisesti Suomessa* (toim. Marko Lamberg, Ulla Piela ja Hanna Snellman, SKS, 325 s.) julkistettiin Kalevalaseuran kekripäivän seminaarissa 26. lokakuuta 2018 Tiedekulmassa Helsingissä.

Teoksessa tarkastellaan Suomeen sattumalta saapuneita ja tänne tilapäisesti jääneitä ihmisiä ja ilmiöitä. Teoksen artikkelit käsittelevät erilaisuutta ja toisenlaisuutta Suomessa mutta myös sattumalta maahamme tulneiden henkilöiden kokemuksia ja tulkintoja Suomesta ja suomalaisuudesta. Kirjassa osoitetaan, kuinka eri kulttuureista lähtöisin olevien ihmisten ja ilmiöiden samanaikainen läsnäolo luo muutostarpeita ja vaatii uusia toimintamalleja miltei kaikilla elämän alueilla.

Artikkeleiden viimeistelyyn ja oikolukuun osallistui myös tiedottaja Petja Kauppi.

Eurooppa, Suomi, Kalevala. Kalevalaseuran 98. vuosikirja

Kertomusvuonna suunniteltiin myös vuonna 2019 ilmestyvää Kalevalaseuran 98. vuosikirjaa *Eurooppa, Suomi, Kalevala* (toim. Pekka Hakamies, Pakka Hako ja Ulla Piela, SKS). Kirjassa tarkastellaan Kalevalan syntyyn vaikuttaneita eurooppalaisia ja kansallisia aatteita, motiiveja ja kirjallisia lähteitä 1700-lopulta 1850-luvulle. Lisäksi kirjassa selvitetään kalevalamittaisten runojen kansainvälisiä yhteyksiä sekä pohditaan, millaisia uusia teoreettisia ja metodisia kysymyksiä Kalevalan lähteiden tutkimus voi synnyttää. Teoksen kirjoituskutsu lähetettiin jo 2017 asiantuntijajoukolla sekä julkaistiin verkkosivulla. Teos on osa Kalevalaseuran Kalevalan lähteet -hanketta.

Tuolla puolen, siellä jossakin. Käsitteitä kuvitelluista maailmoista. Kalevalaseuran 99. vuosikirja

Hallitus teki päätöksen myös vuonna 2020 ilmestyvän 99:n vuosikirjan aiheesta ja nimestä. Vuosikirjassa (toim. Ulla Piela ja Petja Kauppi, SKS) tarkastellaan *tuolle puolen ja sinne jonnekin* liittyviä mielikuvia ja käsityksiä. Artikkeleissa pohditaan mm., minkälaisissa yhteyksissä kuvitelmista kerrotaan, minkälaisiksi kuvitellut maailmat kuvataan, ketkä niitä asuttavat ja mitä niissä tapahtuu. Kirjassa pohditaan myös, mitä nämä eletyn ja kuvitellun todellisuuden säikeistä punotut kertomukset opettavat, mistä ne varoittavat ja miten ne lohduttavat sekä sitä, millaisin kysymyksiin ja oletuksiin *tuolle puolen* kuviteltuja todellisuuksia tulisi ähestyä ja tulkita niin, että niiden viestit toivon mahdollisuuksista välittyisivät myös tälle puolen. Kirjoituskutsu lähetettiin joukolla potentiaalisia kirjoittajia ja julkaistiin Kalevalaseuran verkkosivulla syksyllä 2018.

Kalevalaseuran 100. vuosikirja

Kalevalaseuran vuosikirjan 100-vuotisjuhlaa vietetään vuonna 2021. Ensimmäinen Kalevalaseuran vuosikirja ilmestyi Kalevalan päiväksi 1921. Kirjan sisällöstä vastasi Kalevalaseuran vuosikirjatoimikunta, ja siinä julkaistiin 30 artikkelia, mm. U. T. Sireliuksen kertomus legendaarisesta Suojärven filmiretkestä, Uno Holmbergin artikkeli suomalaisista haltioista, Eero Järnefeltin muistelu Larin Paraskesta, Sakari Pälsin kirjoitus ”Vanha sauna” sekä M. J. Eisenin kertomus ”Miten minusta tuli kansanrunouden kerääjä ja Kalevalan harrastaja”. Alusta alkaen vuosikirjassa on julkaistu myös edellisen vuoden toimintakertomus. Kirjan ulkoasun suunnitteli seuran varapuheenjohtaja Akseli Gallen-Kallela. Vuosikirjan kustansi Otava, vuosina 1922–1978 kustantajana oli WSOY, ja vuodesta 1979 alkaen kustantajana on toiminut Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Vuosikirja on tarjonnut monelle nuorelle tutkijalle ensimmäisen mahdollisuuden tieteellisen artikkelin julkaisemiseen. Useat varttuneet tutkijat ovat julkaisseet osia tai ensimmäisiä luonnoksia myöhemmin ilmestyneistä laajoista tutkimuksistaan. Pääosa vuosikirjan artikkeleista on tiettyä aihetta käsitteleviä tai tiettyyn teemaan liittyviä näkemyksellisiä tieteellisiä tekstejä. Kalevalan ja kansanrunouden tutkimus on ollut keskeisellä sijalla vuosikirjassa, mutta myös kansatiede, kielitiede, kirjallisuuden tutkimus, arkeologia ja uskontotiede ovat saaneet sijansa. Varsin pitkään vuosikirjat koostuivat eri alojen tutkijoiden vapaavalintaisista artikkeleista. 1970-luvun alussa alettiin vuosikirjoja rakentaa teemojen varaan. Ensimmäisen teemakirjan aiheena oli Lappi, ja sitä ovat seuranneet muun muassa nimiperinne, juhlaperinne, Karjala, talonpoikaisrunoilijat, pelit ja leikit, ulkosuomalaiset, kansanparannus, metsä, suomalaisuus, pyhän käsite perinteessä sekä Lönnrot ja Kalevala. Viime vuosina teemoja ovat olleet mm. huumori, äänimaisema, suomalaisuuden visuaaliset esitykset sekä kulttuurinen kohtaaminen satunnaisuuden ja tilapäisyyden näkökulmasta.

Vuosikirjan kirjoittajakunta on varsin laaja: kirjoittajia on yli 1 200 ja sivujakin on kertynyt yli lähes 30 000. Satojen tutkijoiden työn tuloksena vuosikirjan sivuille on sadan vuoden aikana muodostunut ainutlaatuinen tekstien maailma, joka on vaikuttanut suomalaiseen kulttuurin- ja perinteentutkimukseen. Pitkästä historiastaan ja aiheiden monipuolisuudesta johtuen vuosikirja on yksi merkittävimmistä humanistisen tutkimuksen tietokirjasarjoista. Jufo-luokituksessa teossarja on saanut tason 1.

Hallitus pohti kokouksissaan vuonna 2021 ilmestyvän 100:nneen vuosikirjan teemaa, mutta ei tehnyt siitä vielä päätöstä. Asiaan palataan vuonna 2019.

Akseli Gallen-Kallelan ja Johannes Öhquistin kirjeenvaihdon digitointi- ja tutkimushanke Kalevalaseura käynnisti vuonna 2017 yhteistyössä Gallen-Kallelan Museon kanssa hankkeen Akseli Gallen-Kallelan ja taidekriitikko Johannes Öhquistin kirjeenvaihdon julkaisemiseksi verkkojulkaisuna. Käytettävissä oleva aineisto muodostuu Kalevalaseuran omistamista Akseli Gallen-Kallelan kirjeistä ja Gallen-Kallelan Museon ja Kansallisarkiston omistamista Öhquistin kirjeistä. Verkkojulkaisu toteutetaan kirjeenvaihdon dialogisuuteen perustuen. Ruotsinkielisiä kirjeitä ei käännetä, vaan ne transkripoidaan ja varustetaan kommentein ja taustoitetaan tarvittavin tiedoin, myös kuvin.

Kirjeenvaihto muodostaa ainutlaatuisen kokonaisuuden ja alkuperäislähteen taiteen tutkijoille ja kulttuurihistorioitsijoille, mutta myös suurelle yleisölle. Käsinkirjoitetun aineiston transkriptio laajentaa aineiston käyttöpotentiaalia ja tekee siitä saavutettavamman.

Kirjeenvaihdon ensimmäinen intensiivinen kausi ajoittuu 1890-luvun loppupuolelle, jolloin Gallen-Kallelan työvire oli parhaimmillaan: Kalelassa syntyivät suuret Kalevala-teokset sekä suomalaisen taidegraafikan ja taidekäsityön ensimmäiset herkätkokeilut, samalla kun valmistauduttiin Pariisin maailmannäyttelyyn 1900. Kirjeenvaihto tarjoaa näkökulman ajanjaksoon, jolloin maamme taide-elämä uudistui voimakkaasti sulauttaen yhteen kotimaisia aiheita ja kansanperinnettä kohtaan tunnettua innostusta kansainvälisten taidevirtausten kanssa.

Kirjeet valottavat erämaa-ateljee Kalelan arkea sekä koskettelevat taiteeseen ja taiteilijaelämään liittyviä kysymyksiä, taideteosten syntyprosesseja, taiteesta kirjoittamista, näyttelyjä Suomessa ja ulkomailla. Gallen-Kallela arvosti Öhquistia taiteensa tulkitsijana, jonka mielipiteet vaikuttivat suunnitteluprosesseihin ja tekeillä olevien teosten lopulliseen muotoon. Öhquist arvotti Gallen-Kallelan taiteen korkealle ja piti häntä yhtenä Suomen suurimmista taiteilijoista. Esimerkiksi *Sammon puolustusta* (1896) Öhquist piti ”yhtenä parhaimmista koskaan maalatuista teoksista”. Öhquist esitti myös kriittisiä arvioita, mm. symbolistisesta maalauksesta *Conceptio Artis* (1895), jonka taiteilija päätyi leikkaamaan kolmeen osaan kriitikon estelyistä huolimatta. Aktiivisia vaiheita kirjeenvaihdossa ovat myös vuodet 1900–1902 ja 1907–1913, jolloin Gallen-Kallela järjesti näyttelyt mm. Budapestissa. Viimeiset kirjeet ovat vuodelta 1927. Öhquist kirjoitti Gallen-Kallelasta myös saksan- ja ruotsinkielisissä taidejulkaisuissa ja teki häntä näin tunnetuksi Euroopassa.

Vuonna 2018 Öhquistin asiantuntija fil. tri Teppo Jokinen on transkripoinut kaikki Kalevalaseuran omistamat kirjeet (n. 64 kpl) ja osan muista. Kirjeitä ja postikortteja on runsaat 100 kpl.

Kirjeenvaihto on käyty ruotsiksi. Kirjeitä ei käännetä suomeksi, vaan Teppo Jokinen on liittännyt niihin tarvittaessa suomenkieliset kommentit, jotka taustoittavat pääsääntöisesti kirjeissä mainittuja henkilöitä, teosnimitä ja tapahtumia ja tekevät näin kirjeiden sisällön ymmärrettävämmäksi lukijalle. Lisäksi Jokinen laatii lyhyen johdannon Gallen-Kallelan ja Öhquistin yhteyksistä ja kirjeenvaihdon taustoista.

Transkriptiot tehdään siksi, että kirjeet saadaan jukaistua verkossa. Ne muokataan vuonna 2019 Gallen-Kallelan Museon projektina xml-tiedostoiksi, jonka jälkeen ne koodataan Omeka-alustalle halutunlaiseksi SKS:n, Kalevalaseuran ja Gallen-Kallelan Museon yhteiseksi verkkojulkaisuksi.

Taiteellisten tulkintojen mahdollistaja

Vuonna 2018 saatiin päätökseen vuonna 2008 käynnistetty Taiteilijoiden Kalevala -hanke sekä jatkettiin Kalevalan lähteillä -dokumenttielokuvan suunnittelu- ja valmisteluhanketta.

Taiteilijoiden Kalevala 2008–2018

Taiteilijoiden Kalevala oli Kalevalaseuran monivuotinen taiteellinen ja tieteellinen hanke, jossa tarkasteltiin, miten taiteilijat eri maissa tulkitsevat Kalevalan myyttistä maailmaa. Vuosien 2008–2018 aikana toteutettu hanke on ollut maantieteellisesti laajin, pitkäkestoisin ja merkitykseltään vaikuttavin taidehanke Kalevalaseuran historiassa. Hankkeeseen on osallistunut suomalaisten kuvataiteilijoiden (10) ja säveltäjien (10) lisäksi beniniläisiä (10), espanjalaisia (13), japanilaisia (6), saksalaisia (4), vietnamilaisia (8) ja venäläisiä (7) kuvataiteilijoilta sekä suomalaisia (10) ja italialaisia (2) säveltäjiä. Kaikkiaan hankkeessa on ollut mukana 58 kuvataiteilijaa ja 12 säveltäjää, yhteensä 70 taiteilijaa.

Suomalaisten taiteilijoiden Kalevala-tulkinat olivat esillä Ateneumin taidemuseon suurnäyttelyssä *Kalevala elää* 27.2.–9.8.2009. Kaikkiaan näyttelyssä oli lähes 200 teosta 1850-luvulta nykypäivään. Ennen näyttelyä YLE Radio 1:n Kultakuume perehtyi syksyllä 2008 suomalaisten taiteilijoiden työskentelyyn ja selvitti, mitä taiteilijoiden käsissä on syntymässä. 10-osaisessa ohjelmassa *Kalevala nyt* pohdittiin, mitkä seikat nousevat Kalevalasta taiteilijoiden teoksissa keskeiseksi ja minkälainen suhde heillä on Kalevalaan ja eeposta aiemmin tulkinneisiin taiteilijoihin. Ohjelmassa olivat haastateltavina kaikki Ateneumin näyttelyyn osallistuneet ja *Taiteilijoiden Kalevala* -teoksessa esitellyt kuvataiteilijat ja säveltäjät. Ali Lacheb teki dokumenttielokuvan Ateneumin Kalevala-näyttelyn rakentamista vuonna 2009.

Hanketta on esitelty kahdessa teoksessa. Suomalaisten kuvataiteilijoiden (10 taiteilijaa) ja säveltäjien (10 teosta) teokset julkaistiin Ulla Pielan toimittamassa teoksessa *Taiteilijoiden Kalevala* (2009, SKS). Kalevalaseura, Opetushallitus ja Suomen Kulttuurirahasto lahjoittivat vuonna 2013 *Taiteilijoiden Kalevala* -teoksen kaikille Suomen lukioille. Espanjalaisten taiteilijoiden tulkinnat on esitelty ja analysoitu Annika Waenerbergin ja Manuel Vélez Cean toimittamassa teoksessa *Kalevala graniána. Myytti, kuva, mielikuva* (2010, Mäntykustannus). Kalevala graniána -hankkeessa syntyneet teokset olivat esillä Suomessa kuudessa eri näyttelyssä vuosina 2010–2012.

Syksyllä 2010 Gallen-Kallelan museo järjesti yhteistyössä Kalevalaseuran ja Maaseudun Sivustysliiton kanssa Taiteilijoiden Kalevala -hankkeen innoittamana näyttelyn *ITE – Kalevalainen mielenmaisema*. Näyttelyssä oli esillä 23 nykykansantaiteilijan Kalevala-tulkintoja. Näyttelyyn liittyi myös samanniminen hanketta esittelevät vihko.

Taiteilijoiden Kalevala -näyttelyt järjestettiin tilanteen mukaan erikseen joko siinä maassa, josta taiteilijat olivat kotoisin tai sitten sekä kyseissä maassa että Suomessa. Talvella 2010–2011 näyttely oli Grand Popon kaupungissa Beninissä Villa Karossa, vuonna 2013 vietnamilaisten taiteilijoiden teokset olivat nähtävillä Juminkeossa Kuhmossa ja venäläisten taiteilijoiden teokset esiteltiin vuonna 2014 Pietarissa, Viipurissa ja Petroskoissa, vuosina 2015–2016 Valko-Venäjällä Minskissä ja Homelissa kolmessa eri galleriassa sekä vuonna 2015 Suomessa Helsingissä, Kuhmossa ja Kotkassa. Japanilaisten taiteilijoiden teosten näyttely oli vuonna 2017 Tokiossa ja Saksassa asuvien taiteilijoiden näyttely samana vuonna Berliinissä. Vuonna 2018 Keravan Taidemuseo Sinkassa järjestetty japanilaisten, saksalaisten ja suomalaisten uusien Kalevala-teemaisten teosten näyttely *Ajan kaikuja: Tokio, Berliini, Kerava* oli koko hankkeen päätösnäyttely.

Kalevalaseura teki Taiteilijoiden Kalevala -hankkeessa yhteistyötä useiden yhteisöjen kanssa. Näitä olivat mm. Ateneumin taidemuseo, Taidekeskus Sinkka, Gallen-Kallelan museo sekä muut museot ja galleriat, joissa järjestettiin näyttelyitä, Jyväskylän yliopisto, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura,

Juminkeko-säätiö, Suomen kulttuuri-instituutit Japanissa, Saksassa ja Pietarissa sekä kymmenet asiantuntijat ja muut henkilöt.

Hanke pääsi hyvin esille mediassa, radiossa, televisiossa sekä sanoma- ja aikakauslehdissä. Tutkijat esittelivät ja analysoivat uusia Kalevala-teoksia useaan otteeseen esitelmissään ja artikkeleissaan. Taiteilijoiden Kalevala -verkkosivusto avautui vuonna 2014, jonka jälkeen sitä on päivitetty hankkeen päättymiseen asti, vuoteen 2018.

Kalevalan lähteet -dokumenttielokuva

Kalevalaseuran vuonna 2016 käynnistämässä ”Kalevalan aatteelliset lähteet” -dokumenttielokuvassa (työnimi) syvennytään niihin eurooppalaisiin 1700-luvun lopun ja 1800-luvun aatteisiin, jotka innostivat autonomisen Suomen akateemisen nuorison ennen 1800-luvun puoliväliä kansallisiin aatteisiin ja kansanrunouteen ja joiden seurauksen Kalevalan ilmestyminen oli mahdollista. Vuonna 2018 Kalevalaseura osallistui edelleen dokumenttielokuvan valmisteluihin ja tuki hanketta taloudellisesti.

Hankkeen suunnittelusta ja sujumisesta on vastannut Pekka Hako. Idea esiteltiin menetyksellisesti BBC Global News Ltd:lle sekä yhtiölle useita taidedokumenttiohjelmaa tehneille taidehistorioitsija Andrew Graham-Dixonille ja ohjaaja Paul Tickellille. Paul Tickell vieraili Helsingissä 30.5.–3.6.2018 tutustumassa hankkeeseen ja Kalevalaseuraan. Vierailua isännöi Pekka Hako. Tickell tapasi Kalevalan, Kalevalan kulttuurihistorian ja taiteen asiantuntijoita: mm. Pekka Hakamiehen, Petja Kaupin, Seppo Knuuttilan, Jouni Kuurneen, Riitta Ojanperän, Ulla Pielan, Jukka Saarisen, Markku Valkosen sekä Leena Lehdon. Uudestaan Tickell tuli Suomeen yhdessä Andrew Graham-Dixonin kanssa marraskuussa. He vierailivat 15.–19.11.2018. Pekka Hakon suunnittelemana ja isännöimällä matkalla he tapasivat Helsingissä ja Turussa useita Kalevala-asiantuntijoita, mm. Irma-Riitta Järvisen, Marja Sakarin, Riitta Ojanperän, Johanna Eiramon, Petja Kaupin, Heikki Laitisen, Lotte Tarkan, Tuija Wahlroosin, Derek Fewsterin, Frogin, Eila Stepanovan, Juhana Saarelaisen, Heli Rantalan, Susanna Lahtisen, Aku Jauhiaisen, Maiju Oikarisen ja Asko Nivalan.

Kalevalaseuran hallituksen päätöksen mukaisesti Kalevalaseuran rahoitus rajoittuu hankkeen käynnistämiskuluihin, jotka saatiin käytännössä vuoden 2018 aikana päätökseen. Kalevalaseura ei siis osallistu dokumentin tuotantokuluihin. Pekka Hako onkin hakenut yhtiönsä Pekka Hako Productions Oy:n nimissä elokuvalla tuotantorahoitusta muilta säätiöiltä. Rahoituskuviot selviävät vuoden 2019 aikana. Elokuvan kuvaukset aloitetaan heti rahoituksen selvittyä. Suunnitelmien mukaan elokuva valmistuu jo vuonna 2020.

Kalevalan kääntäjien tukiverkosto

Kalevalaseura-säätiö antaa *Kalevalan* kääntäjille asiantuntija-apua ja opastusta *Kalevalan* lähteistä ja runotulkinnoista sekä kokoaa käännöksiin liittyvää materiaalia. Säätiö tekee yhteistyötä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjaston kanssa *Kalevalan* käännosten bibliografian ylläpitämisessä sekä Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskuksen FILIn kanssa *Kalevalan* käännöksiin liittyvissä rahoituskysymyksissä.

Vuonna 2018 *Kalevalasta* ei ilmestynyt uusia käännöksiä. Kalevalaseuraan kerättyjen tietojen mukaan *Kalevala* on käännetty ja julkaistu vuoden 2018 loppuun mennessä 57 kielelle ja monille kielille useita kertoja: kaikkiaan julkaistuja käännöksiä on 254. Luvussa ovat mukana sekä osittaiset että kokonaiset runo- ja proosamuotoiset, julkaistut käännökset.

Kalevalaseuran vuosikirjassa 97 *Satunnaisesti Suomessa* (2018) julkaistiin Liisa Laukkasen ja Harry Lönnrothin laatima täydellinen bibliografia *Kalevalan* ruotsinkielisistä käännöksistä vuosina 1835–

2018. Bibliografiassa on tiedot peräti 37 julkaistusta sekä seitsemästä julkaisemattomasta ruotsinnoksesta.

Tiedonvälittäjä

Kalevalaseuran viestinnän painopiste oli vuonna 2018 verkkoviestinnässä ja sähköpostiviestinnässä. Verkkosivustoa sekä sisarsivustoja Taiteilijoiden Kalevala ja Kalevala maailmalla päivitettiin. Tiedot tunnustuspalkinnoista, tapahtumista ja seminaareista välitettiin jäsenistön lisäksi yhteistyökumppaneille ja medialle. Jäsenistölle lähetettiin kolme sähköistä jäsenkirjettä. Kalevalaseuran sähköinen uutiskirje on tilattavissa verkkosivuilta, ja se on tarkoitettu kaikille kiinnostuneille. Lisäksi Kalevalaseuralla on Facebook-sivut, joiden kautta tiedotetaan sekä omista että muiden tahojen alaan liittyvistä tapahtumista ja julkaisuista. Tämän vuoden uusina välineinä on otettu käyttöön blogi, joka sai nimekseen Myyttinen preesens, sekä Instagram ja Twitter.

Uutiskirjeet

Uutiskirje on tarkoitettu laajalle yleisölle, muille kuin Kalevalaseuran jäsenille. Uutiskirje tehdään jäsenkirjeen tavoin MailChimp-ohjelmalla. Uutiskirje vastaa sisällöltään jäsenkirjettä, jäsenasioita lukuun ottamatta. Vuonna 2018 lähetettiin kolme uutiskirjettä, ja vuoden loppuun mennessä kirjeellä oli 153 tilaajaa. Kevään GDPR-siivouksessa (joka ei sujunut ongelmattomasti) määrä putosi 77:llä edellisvuoteen verrattuna. Uutiskirjeen tilaajamäärän kasvattamiseen kiinnitetään huomiota tulevana vuonna.

Lehdistötiedotteet

Tiedot tunnustuspalkinnoista, tapahtumista ja seminaareista välitettiin jäsenistön lisäksi yhteistyökumppaneille ja medialle. Jokaiselle tapahtumalle määriteltiin kohderyhmä, jolle tiedote median ja yhteistyökumppaneiden lisäksi toimitettiin.

Verkkosivut

Kalevalaseuran verkkosivuja osoitteessa www.kalevalaseura.fi päivitettiin vuonna 2018 säännöllisesti. Verkkosivujen kävijämääriä seurattiin Google Analytics -työkalulla. Koko vuonna sivustolla oli yli 47 000 istuntoa (vuonna 2017 luku oli noin 30 000 ja vuonna 2016 23 000). Etusivun jälkeen suosituimmat sivut koskivat Elias Lönnrotia, Kalevalaseuraa ja Kalevalan käännöksiä.

Blogi Myyttinen preesens

Uutena avauksena sivustolla alettiin toukokuussa 2018 julkaista blogisarjaa, joka sai nimen "Myyttinen preesens". Vuoden kuluessa Kalevalaa, kulttuuria, tutkimusta ja taidetta käsitteleviä kolumneja ehti ilmestyä viisi kappaletta: Seppo Knuutilan kolumni "Myyttien taju", Helmi Järviluoman "Kaikki on nyt höpsäkki höngällänsä kansalaistieteeseen", Ulla Pielan "Ylioppilas Hahnssonin haltioituminen", Antti Huntuksen "Perinne yhteiskuntien vakauttajana" sekä vuoden viimeisenä kolumnina Heikki Laitisen "Apollo ja Dafne Betlehemissä".

Laitisen blogikirjoituksen levittämisessä testattiin Facebookin maksullista markkinointia. 18 euron hintaisella ja viikon kestäväällä kampanjalla kirjoitus sai huomiota moninkertaisesti tavalliseen verrattuna: kattavuus 2 800 (tavallisesti 300–400), klikkauksia eli siirtymiä itse blogikirjoitukseen 84 (tavallisesti 10–20). Sponsoroitu levitys otetaan jatkossa käyttöön ainakin uusien blogien osalta.

Taiteilijoiden Kalevala -sisarsivu

Tammikuussa 2015 julkaistulle Taiteilijoiden Kalevala -sivustolle on dokumentoitu kaikki Taiteilijoiden Kalevala -hankkeet kuvin, sanoin sekä liikkuvan kuvan ja ääninäytteiden avulla. Suomalaisen säveltäjien kappaleet on julkaistu kokonaisuudessaan iTunesissa. Sivut ovat osoitteessa taika.kalevalaseura.fi. Ensimmäisenä vuonna sivustolla oli noin 2 300 istuntoa, vuonna 2016 yht. 2 200 istuntoa ja vuonna 2017 noin 3 000 istuntoa. Kuluneena vuonna 2018 istuntoja oli jo 6 823.

Kalevala maailmalla -sisarsivu

Kalevala maailmalla -sisarsivu julkaistiin helmikuussa 2016. Sivuston päätoimittajana toimi FT Petja Kauppi, ja työn taustamateriaalina käytettiin Kalevalaseuran vuonna 2012 tuottamaa ja Kaupin toimittamaa teosta *Kalevala maailmalla. Kalevalan käännösten kulttuurihistoriaa* (SKS). Sivusto esittelee Kalevalan käännöksiä ja kääntäjiä. Vuonna 2017 istuntoja oli noin 1 200. Vuonna 2018 sivuston Google Analytics -seurannassa oli ongelmia, joten kävijätiedot alkavat vasta marraskuusta. Seuratun kuukauden kuluessa sivulatauksia oli kuitenkin tehty jo noin 400.

Sosiaalinen media

Sosiaalinen media on olennainen osa Kalevalaseuran tiedotusta suurelle yleisölle. Vuonna 2018 Facebookin rinnalle aktivoitiin Kalevalaseuran Instagram- ja Twitter-tilit.

Kalevalaseuran Facebook-sivuilla (www.facebook.com/kalevalaseura) kerrotaan Kalevalaseuran ja muiden alan toimijoiden ajankohtaisista tapahtumista ja julkaisuista. Erityisenä kampanjana vuoden 2018 aikana julkaistiin viikoittain nostot Taiteilijoiden Kalevala- ja Kalevala maailmalla -sivustoilta. Päämääränä oli johdattaa kävijöitä näiden sivustojen arvokkaan aineiston pariin. Kävijämäärien voimakkaasta noususta päätellen kampanja onnistui hyvin. Kertomusvuoden loppuun mennessä sivuilla oli yht. 1 442 tykkääjää. Edelliseen vuoteen verrattuna lisäys on noin 100.

Instagram-palvelu otettiin käyttöön syyskuussa 2018. Joulukuuhun mennessä seuraajia oli kertynyt 240. Instagramissa jatkettiin Kalevala maailmalla ja Taiteilijoiden Kalevala -nostoja niille luodulla yhtenäisellä ilmeellä sekä tiedotettiin tapahtumista. Twitter-tili perustettiin samoin syyskuussa 2018, mutta se on toistaiseksi jäänyt vähälle käytölle.

Mediaseuranta

Kalevalaseuran verkkosivuilla on nähtävillä uutisvirta, johon valitaan verkkomediassa julkaistuja Kalevala-aiheisia uutisia. Mediaseuranta ostetaan Meltwater News -palveluntarjoajalta. Palvelun avulla on mahdollista seurata Kalevalasta käytävää keskustelua ja tapahtumia niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Meltwater haravoi sekä sanomalehdistöstä että sosiaalisesta mediasta viittauksia Kalevalaan ja Kalevalaseuraan liittyviin asioihin.

Vuoden aikana Kalevalaseuran lähettämiä tiedotteita julkaistiin jonkin verran uutismediassa, mutta erityisesti ne levisivät sosiaalisessa mediassa, pääasiassa Facebookissa. Kertomusvuonna selkeät piikit Kalevalaseuran näkyvyydessä olivat Kalevalan päivän ja kekrinpäivän aikaan, jolloin jaettiin Kalevalaseuran palkinto ja Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot. Noina päivinä myös kalevalaseura.fi -sivuston kävijämäärä kasvoi huomasti.

Mediaseurannan mukaan Kalevalaseuran vuoden 2018 huippujuttuja olivat Kalevalan päivän tienoilla julkaistut "Kalevala – loppumaton inspiraation lähde" *Iltalehdessä* 28.2., "Finlandia-voittaja Juha Hurmeen uutuusnäytelmä Lemminkäinen on ensi-illassa Kalevalan päivänä" *Helsingin Sanomissa* 27.2. ja "Nämä näyttelyt kannattaa tänä viikonloppuna nähdä" (mm. Keravan taidemuseo Sinkassa ollut Taiteilijoiden Kalevala -hankkeeseen liittynyt "Ajan kaikuja" -näyttely).

Apurahojen ja tunnustuspalkintojen myöntäjä

Kalevalaseura myönsi vuonna 2018 Akseli Gallen-Kallelan tunnustuspalkinnon, kolme Eepospalkintoa Kalevalan kääntäjille sekä 11 Kekrinpäivän tunnustuspalkintoa.

Akseli Gallen-Kallelan tunnustuspalkinto

Akseli Gallen-Kallela oli yksi Kalevalaseuran perustajajäsenistä. Hänen elämäntyötään kunnioittava palkinto, 10 000 euroa, jaetaan joka kolmas vuosi taiteilijalle, joka on laajentanut, uudistanut tai kyseenalaistanut visuaalisten taiteiden ilmaisukieltä.

Vuonna 2018 palkinto myönnettiin Hanneriina Moisseiselle (s. 1978) Kalevalan päivänä Taidemuseo Sinkassa. Moisseinen on monipuolinen suomalainen nykytaiteilija, joka on viime vuosina noussut maineeseen rajoja ylittävänä sarjakuvataiteilijana. Sarjakuvien lisäksi hän on tehnyt muun muassa ympäristötaidetta ja elokuvia. Hänen taidettaan on ollut esillä noin viidessätoista maassa.

Moisseinen on julkaissut useita sarjakuvakirjoja omaperäisistä teemoista, jotka sijoittuvat henkilökohtaisen ja yhteisen muistin leikkauspisteisiin. Aiheet ulottuvat Vienan Karjalasta kerätyistä kansantarinoista nykyaikaisiin häpeällisiin tarinoihin, oman isän katoamisesta Karjalankannaksen menettämiseen. *Isä*-teosta voi pitää Moisseisen lopullisena läpimurtona. Vuonna 2016 ilmestynyt *Kannas* on koskettava sarjakuvateos kesästä 1944 Karjalankannaksella. Teoksessa Moisseinen on yhdistänyt hienovaraisesti arkistovalokuvia sarjakuvakerrontaan. Lisäksi teoksessa katsotaan kannaksen tapahtumia uusista näkökulmista: lehmän poikimista hylättyyn kylään odottamaan jääneen nuoren naisen ja ruumiskasan alla järkensä menettäneen nuoren sotilaan perspektiiveistä. Kirjan teema, ihmisen ja eläimen läheinen suhde, läpäisee koko teoksen: muistin menettäminenään ei ole tuhonnut suhdetta rakkaisiin eläimiin. Sarjakuvan keinoin kuvia, arkistokuvia ja ortodoksiseen uskoon liittyviä rituaalitekstejä yhdistäen Moisseinen luo unenomaisen rajatilan, jollaista ei suomalaisessa sarjakuvassa ole nähty eikä koettu.

Eepospalkinnot

Kalevalaseuran Eepospalkinto on perustettu vuonna 2009. Se jaetaan Kalevalan tai maailman muiden eeposten parissa merkittävää työtä tehneelle henkilölle. Vuonna 2018 palkinto jaettiin neljännen kerran. Palkinnon sai kolme kääntäjää, kukin 3 000 euroa. Myös nämä palkinnot julkistettiin Kalevalanpäivän seminaarissa Taidekeskus Sinkassa.

Palkinnon saivat Walter Arnold, Riitta Cankoçak ja Mikael Holmberg, joilta kaikilta ilmestyi uusi Kalevala-käännös edellisenä vuonna. Walter Arnold käänsi Kalevalan Sveitsin Leventinan laaksoalueella sijaitsevan Airön kylän kielelle. Tällä pienellä alppikielellä on alle 1500 puhujaa, eikä sillä ole aiemmin julkaistu kirjallisuutta juuri lainkaan.

Riitta Cankoçak muutti synnyinmaastaan Suomesta Turkkiin vuonna 1996. Hän oppi turkin kieltä suoraan uuden kotikylänsä asukkailta. Nykyään Cankoçak perheineen asuu jälleen Suomessa, mutta jo vuosikymmen sitten aloitettu Kalevalan käännös turkin kielelle on rakkaudenosoitus vanhoille kotikyläläisille.

Mikael Holmberg on syntyjään turkulainen, mutta jo vuonna 1978 norjalaistunut kuvittaja, kirjailija ja sarjakuvataiteilija. Norjan kielessä erotetaan käännös – *oversettelse* – ja uudelleensanoitus eli *gjendiktning*. Mikael Holmbergin Kalevala on uudelleensanoitus. Hän on pyrkinyt seuraamaan alkutekstiä mahdollisimman tarkasti, mutta ei sanatarkasti vaan pyrkien ”viemään lukijan ajatukset samaan paikkaan kuin alkuperäisversiossa”.

Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot

Kalevalaseura jakaa vuosittain Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot suomalaisen kulttuurin ja kulttuuriperinnön parissa ansioituneille henkilöille. Palkintokategorioita on kolme: varttuneet tutkijat ja taiteilijat, nuoret tutkijat ja taiteilijat sekä perinteentaitajat ja -tallentajat. Palkinto annettiin 11 henkilölle. Palkintosumma oli yht. 13 000 euroa.

Arvokkaasta ja pitkäjänteisestä työstä tieteen tai taiteen parissa palkittiin professori **Helena Halmari** Sam Houston State Universitystä, USA, sananlaskututkija ja tietokirjailija, VTT **Outi Lauhakangas** Helsingistä, etnomusikologian professori emeritus **Timo Leisiö** Joensuusta sekä MuT, soitinrakentajamestari **Rauno Nieminen** Ikaalisista.

Nuoren taiteilijan tunnustuspalkinnon sai taidemaalari **Emma Ainala**.

Perinteen taitajien ja tallentajien palkinnon sai kuusi henkilöä: joensuulainen tietokirjailija **Unto Martikainen**, kansanmuusikko ja pedagogi **Pauliina Syrjälä** Helsingistä sekä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkiston muistitietoaineistoja kartuttaneet **Irmeli Eklund** Helsingistä, **Toini Marjamaa** Keminmaalta, **Matti Parikka** Ylivieskasta ja **Veino Vakkari** Liikkalasta.

Palkintoon kuuluivat myös taiteilija Leena Lehdon tekemät Kalevala-aiheiset, uniikit keraamiset taidesineet sarjasta "Tulesta tulleet".

Nehvon vartio

Kalevalaseura-säätiö omistaa Ilomantsin Nehvonniemen kylässä Nehvon vartio -nimisen kiinteistön. Se on tarkoitettu työskentely- ja virkistyspaikaksi henkilöille, jotka edistävät suomalaiseen kulttuuriperintöön ja *Kalevalaan* liittyvää tutkimusta ja taidetta. Kiinteistö käsittää päärakennuksen, pihasaunan, varistorakennuksen ja ns. asuntolarakennuksen, jossa on kaksi kaksiota. Kiinteistöstä vuokrattiin kertomusvuonna yhdeksän kertaa joko päärakennus tai kaksio: kolmesta päivästä viikkoon viihtyviä asukkaita oli n. 30. Toinen kaksioista oli viikon ajan tutkijan residenssinä ja päätalo taiteilijoiden residenssinä yhden viikonlopun ajan.

SIJOTUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Kalevalaseura varallisuutta omistavana säätiönä

Säätiön sijoituksia hoidetaan taloustoimikunnan hallitukselle tekemien suositusten perusteella hallituksen hyväksymän sijoitusstrategian ja -suunnitelman puitteissa. Vuonna 2018 sijoitussalkun riskitasoa on tietoisesti madallettu lisäämällä kansainvälistä hajautusta ja pienentämällä kotimaisen osakesalkun osuutta omaisuudessa varmistamalla kuitenkin, että salkusta saatava vuotuinen tuotto pysyy riittävän suuruisena toiminnan rahoittamiseksi. Tärkeänä on pidetty myös sijoitusten matalaa kustannustasoa sekä vastuullista sijoittamista.

Vuoden 2018 aikana tehtiin korkosijoitusten suhteen väliaikainen taktinen muutos. Kaikki säätiön sijoitussalkun korkorahastot lunastettiin ja osa varoista talletettiin Hypo-pankin määräaikaistilille ja osa käteisvarojen kanssa Hypo-pankin Avista-tilille. Toimenpiteiden taustalla oli yritys- ja valtionlainojen korkojen matala taso.

Vuoden 2018 lopussa kotimaisten osakkeiden osuus omaisuudesta oli 39 %. Yhteensä osakkeita oli salkusta 65 %, korkosijoituksia 29 % ja muita sijoituksia 6 %.

Kotimaisen osakepainon edelleen keventämiseksi ja salkun riskitason pienentämiseksi hallitus teki marraskuun lopulla päätöksen koti- ja ulkomaisten osakkeiden keskinäisten painojen muuttamisesta säätiön sijoitusstrategiassa. Uudessa sijoitusstrategiassa osakkeiden neutraalipaino jakautuu siten, että kotimaisissa yhtiöissä on jatkossa 20 %:n ja ulkomaisissa 50 %:n paino.

Sijoitusvuodesta 2018 muodostui varsin haastava. Kohonneet arvostustasot ja kasvava poliittinen epävarmuus heilutteli markkinoita voimakkaasti, varsinkin vuoden lopulla. Salkun uudet painotukset pyritään samaan loppuun kevääseen mennessä. Markkinanäkymät vuodelle 2019 ovat selvästi heikommat kuin 2018. Yhdysvaltain poukkoileva politiikka, kauppaneuvottelut Kiinan kanssa sekä Brexit määrittävät markkinoiden riskinottohalukkuutta voimakkaasti. Myös tulevat eurovaalit aiheuttavat epävarmuutta markkinoille. Maailmantalouden kasvusykli hiipuu huipuistaan, mutta jatkaa silti kasvua. Kiinan talousongelmat saattavat nousta selvemmin esiin loppuvuonna. Korkotaso

on poikkeuksellisen matala, eikä sen suhteen näy muutoksia lyhyellä tähtäimellä. Tämän takia osakemarkkinoiden tuottopotentiaali (osingot) kiinnostaa sijoittajia edelleen, vaikka jatkossa onkin hyväksyttävä aiempaa suurempi kurssiheilunta. Vakaat osingonmaksajat kiinnostavat aiempaa enemmän.

Hallitus hyväksyi marraskuussa Suomen Sijoitustutkimus Oy:n tarjouksen keskitetystä ja säätiön tarpeiden mukaan räätälöidystä, kuukausipohjaisesta raportoinnista.

Säätiön varsinainen toiminta rahoitettiin tilivuonna pääosin sijoitustoiminnan tuotoilla. Varsinaisen toiminnan tuotot olivat **2 424** euroa (vuonna 2017 ne olivat 2 334 euroa) ja kulut **323 383** euroa (vuonna 2017 ne olivat 295 340 euroa). Suurimmat kuluerät olivat henkilöstökulut **83 858** euroa (82 674 euroa), tapahtuma- ja hankekulut **32 540** euroa (88 535 euroa), julkaisu, tutkimus- ja tiedotuskulut **102 659** euroa (29 276 euroa), muut kulut (toimisto- ja hallintokulut) **65 500** euroa (54 221 euroa). Tunnustuspalkintoina jaettiin **38 000** euroa (37 000 euroa). Poistoja tehtiin **3 998** euroa (3 633 euroa). Kulujäämä oli yht. **320 961** euroa (293 005 euroa).

Säätiön sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot olivat tilivuonna yht. **364 778** euroa (750 958 euroa). Niistä osinkotuotot olivat **162 393** euroa (146 217 euroa), korkotuotot **3 993** euroa (8 132 euroa), voitto-osuudet **137 557** euroa (127 316 euroa), arvopapereiden myyntivoitot **9 320** euroa (438 142 euroa) ja vuokratuotot **10 550** euroa (10 380 euroa). Edellisvuosina tehdyistä arvonalennuskirjauksista voitiin palauttaa **40 963** euroa (20 769 euroa).

Sijoitustoiminnan kulut olivat yht. **169 561** euroa (18 980 euroa). Niistä yhtiövastikkeet ja muut huoneistokulut olivat **5 569,67** euroa (2 340 euroa), sijoitusten arvonalennukset **89 336** euroa (15 623 euroa), arvopapereiden myyntitappiot **66 796** euroa (0 euroa) ja muut kulut **7 858** euroa (1 016 euroa). Sijoitusstoiminnan tulos oli **195 217** euroa (731 977 euroa)

Tilivuoden koko toiminnan alijäämä oli **125 744** euroa (2017 ylijäämä 438 971 euroa). Säätiön sijoitusarvopapereiden kirjanpitoarvo 31.12.2018 oli **4 255 624** euroa (6 163 848 euroa) ja markkina-arvo **6 519 876** euroa (9 724 888 euroa). Säätiön omien pääomien määrä 31.12.2018 oli euroa **7 038 769** euroa (7 164 308 euroa). Vieras pääoma **17 074** euroa (18 630 euroa) koostui osto- ja siirtoveloista.

Kalevalaseura-säätiö ei saanut tilivuonna rahalahjoituksia.

Kalevalaseura-säätiö jatkaa edelleen yleishyödyllistä toimintaansa taloudellisten mahdollisuuksiensa mukaisesti. Säätiö osallistuu hankkeisiin, joiden tavoitteena on säätiön sääntöjen mukaisesti edistää suomalaiseen kulttuuriperintöön ja *Kalevalaan* liittyvää tieteellistä ja taiteellista toimintaa.